Torstai 11. maaliskuuta 2021

P9_TA(2021)0087

Opposition ja kansalaisyhteiskunnan vastaiset joukko-oikeudenkäynnit Kambodžassa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. maaliskuuta 2021 opposition ja kansalaisyhteiskunnan vastaisista joukko-oikeudenkäynneistä Kambodžassa (2021/2579(RSP))

(2021/C 474/13)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Kambodžasta, erityisesti 14. syyskuuta 2017 antamansa päätöslauselman Kambodžasta, erityisesti Kem Sokhan tapauksesta ([1]), 14. joulukuuta 2017 antamansa päätöslauselman Kambodžasta ja erityisesti CNRP-puolueen hajottamisesta ([2]) ja 13. syyskuuta 2018 antamansa päätöslauselman Kambodžasta ja erityisesti Kem Sokhan tapauksesta ([3]),

— ottaa huomioon 26. helmikuuta 2018 annetut neuvoston päätelmät Kambodžasta,

— ottaa huomioon vuonna 1991 tehdyn Pariisin rauhansopimuksen, jonka 15 artiklassa on vahvistettu, että kaikki sopimuspuolet, myös kansainväliset allekirjoittajat, sitoutuvat kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja perusvapauksia Kambodžassa,

— ottaa huomioon 12. helmikuuta 2020 tehdyn komission päätöksen ([4]) peruuttaa osa Kambodžalle Euroopan unionin ”Kaikki paitsi aseet” -kauppajärjestelmässä myönnetyistä tullietuuksista 12. elokuuta 2020 alkaen,

— ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun tiedottajan 11. syyskuuta 2020 antaman julkilausuman merkittävän ammattiyhdistysaktivistin Rong Chhunin ja 24 muun ihmisoikeuksien ja ympäristön puolustajan pidätyksestä ([5]),

— ottaa huomioon Euroopan ulkosuhdehallinnon tiedottajan 2. maaliskuuta 2021 antaman julkilausuman opposition edustajia vastaan käynnistetyistä joukko-oikeudenkäynneistä,

— ottaa huomioon Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen ammatillisesta järjestäytymisvapaudesta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelusta,

— ottaa huomioon kokoontumis- ja yhdistymisvapauden erityisraportoijan, naisten ja tyttöjen syrjintää käsittelevän työryhmän jäsenten sekä mielipiteen- ja sananvapauden edistämisestä ja suojelusta vastaavan YK:n erityisraportoijan 16. marraskuuta 2020 antaman julkilausuman kansalaisyhteiskunnan tukahduttamisesta ja ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistetuista hyökkäyksistä;

— ottaa huomioon 29. huhtikuuta 1997 tehdyn Euroopan yhteisön ja Kambodžan kuningaskunnan välisen yhteistyösopimuksen ([6]),

— ottaa huomioon Kambodžan rikoslain,

— ottaa huomioon vuonna 2008 hyväksytyt ihmisoikeuksien puolustajia koskevat Euroopan unionin suuntaviivat,

— ottaa huomioon 10. joulukuuta 1948 annetun ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,

— ottaa huomioon vuonna 1966 tehdyn kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,

— ottaa huomioon Kambodžan ihmisoikeustilannetta käsittelevän YK:n erityisraportoijan Rhona Smithin 25. marraskuuta 2020 antaman julkilausuman,

---

([1]) EUVL C 337, 20.9.2018, s. 99.
([2]) EUVL C 369, 11.10.2018, s. 76.
([3]) EUVL C 433, 23.12.2019, s. 128.
([4]) Komission delegoitu asetus (EU) 2020/550, annettu 12. helmikuuta 2020, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 978/2012 liitteiden II ja IV muuttamisesta siltä osin kuin on kyse asetuksen (EU) N:o 978/2012 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen peruuttamisesta väliaikaisesti tiettyjen Kambodžan kuningaskunnasta peräisin olevien tuotteiden osalta (EUVL L 127, 22.4.2020, s. 1).
([5]) https://www.ohchr.org/FR/HRBodies/HRC/Pages/NewsDetail.aspx?NewsID=26223&LangID=F
([6]) EYVL L 269, 19.10.1999, s. 18.

— ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan,

A. toteaa, että marraskuussa 2020 ainakin 137 henkilöä syytettiin yhteyksistä lakkautettuun oppositiopuolueeseen, Kambodžan kansallisen pelastuksen puolueeseen (CNRP), ja että heitä vastaan nostettiin poliittisin perustein rikoslain 451, 453, 494 ja 495 pykälän mukaiset syytteet yllyttämisestä, vehkeilystä ja valtiota vastaan hyökkäämisestä;

B. ottaa huomioon, että Phnom Penhin kaupungin tuomioistuin tuomitsi 1. maaliskuuta 2021 CNRP:n yhdeksän merkittävintä johtajaa syyllisiksi ”yritykseen järjestää vallankaappaus hallituksen syrjäyttämiseksi” heidän yritettyään palata Kambodžaan 9. marraskuuta 2019;

C. ottaa huomioon, että CNRP;n entinen puheenjohtaja Sam Rainsy yritti palata Kambodžaan vuonna 2019; toteaa, että Sam Rainsylle langetettiin ankarin mahdollinen tuomio, 25 vuotta vankeutta; toteaa, että Sam Rainsyn lisäksi tuomion saivat myös Mu Sochua, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumura ja Nuth Romduol; ottaa huomioon, että kaikkia vastaajia odottaa 20–25 vuoden vankeustuomio; ottaa huomioon, että heidän oikeutensa äänestää ja asettua ehdolle vaaleissa peruutettiin;

D. toteaa, että kyseiset oppositiopoliitikot tuomittiin poissaolevina, sillä heidän ei sallittu palata Kambodžaan osallistuakseen oikeudenkäyntiin;

E. ottaa huomioon, että vaikka tuomioistuimet käsittelivät nämä tapaukset nopeasti, CNRP:n entistä, ankaria takuita vastaan vapautettua puheenjohtajaa Kem Sokhaa vastaan käynnistetty oikeudenkäynti pysyy keskeytettynä ja hänen vetoomuksensa käsittelyn jatkamiseksi on hylätty;

F. ottaa huomioon, että heinäkuussa 2019 tuomioistuin tuomitsi Kong Atithin, Kambodžan vaatetusalan työntekijöiden demokraattisen unionin (CCAWDU) vastavalitun puheenjohtajan, poissaolevana Capitol-bussiyhtiön ja sen kuljettajien välisen mielenosoituksen yhteydessä tehdyistä tahallisista väkivaltaisuuksista; toteaa, että saatuaan kolmen vuoden ehdollisen tuomion Kong Atith ei voi enää toimia työntekijöiden ammattiliiton johtajana;

G. ottaa huomioon, että viranomaiset pidättivät 31. heinäkuuta 2020 ilman pidätysmääräystä riippumattoman Kambodžan ammattiyhdistysten liiton puheenjohtajan Rong Chhunin tämän kotona Phnom Penhissä, ja toteaa, että 1. elokuuta 2020 häntä vastaan nostettiin syyte ”rikokseen yllyttämisestä” Kambodžan rikoslain 494 ja 495 pykälän nojalla; toteaa, että hänet siirrettiin odottamaan oikeudenkäyntiä Phnom Penhin vankilakeskukseen numero 1;

H. ottaa huomioon, että marraskuun 2020 ja helmikuun 2021 välisenä aikana järjestetyissä joukko-oikeudenkäynneissä ei esitetty luotettavia todisteita; toteaa, että vastaajien ei sallittu olla läsnä oikeudenkäynneissä; ottaa huomioon, että yleisöä ei juurikaan päästetty seuraamaan oikeudenkäyntimenettelyjä; ottaa huomioon tiedot, joiden mukaan vastaajat ovat esittäneet vastalauseita oikeudenkäynneissä käytetyistä väitetyistä tunnustuksista ja ovat väittäneet, että kyseiset tunnustukset allekirjoitettiin tai vahvistettiin peukalonjäljellä pakon alaisina ja ilman oikeusavustajan paikallaoloa;

I. ottaa huomioon, että Phnom Penhin kaupungin tuomioistuimen järjestämissä oikeudenkäynneissä rikottiin Kambodžan rikoslaissa ja kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 14 artiklan 3 kohdan d alakohdassa vahvistettuja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin menettelyllisiä ja aineellisia vaatimuksia;

J. ottaa huomioon, että Kambodžan hallitus on vuoden 2017 jälkeen ottanut käyttöön joukon sortotoimia, joilla rajoitetaan poliittista osallistumista ja vaalioikeuksia maassa, siirrytään pois demokratiaan johtavalta tieltä ja luodaan autoritaarinen valtio;

K. toteaa, että korkein oikeus ilmoitti 16. marraskuuta 2017 CNRP:n lakkauttamisesta;

L. toteaa, että vuoden 2018 vaalit Kambodžassa eivät täyttäneet demokraattisia vaaleja koskevia kansainvälisiä vähimmäisvaatimuksia ja mahdollistivat sen, että hallitseva Kambodžan kansanpuolue (CPP) sai haltuunsa niin senaatin kuin kansalliskokouksen kaikki paikat ja loi siten tosiasiallisesti yhden puolueen valtion, jossa ei ole parlamentaarista oppositiota;

M. ottaa huomioon Kambodžan viranomaisten ilmoituksen siitä, että seuraavat paikallisvaalit järjestetään 5. kesäkuuta 2022, vaikka keskeinen oppositiopuolue CNRP pysyy lakkautettuna oikeuden päätöksellä, sen johtajat on tuomittu ja heiltä on evätty mahdollisuus osallistua politiikkaan ja puolueen kannattajia häiritään, pidätetään ja pahoinpidellään;

Torstai 11. maaliskuuta 2021

N. ottaa huomioon, että YK:n ihmisoikeusasiantuntijat ovat ilmaisseet huolensa Kambodžassa kansalaisyhteiskunnalle asetettujen rajoitusten tiukentamisesta;

O. ottaa huomioon, että komissio päätti 12. helmikuuta 2020 peruuttaa osan Kambodžalle Euroopan unionin ”Kaikki paitsi aseet” -kauppajärjestelmässä myönnetyistä tullietuuksista maan rikottua vakavasti ja järjestelmällisesti kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa vahvistettuja ihmisoikeusperiaatteita;

1. kehottaa hallitusta lopettamaan kaikenlaisen opposition jäseniin, ammattiyhdistysaktivisteihin, ihmisoikeuksien puolustajiin, tiedotusvälineisiin ja kansalaisyhteiskunnan toimijoihin kohdistuvan häirinnän, pelottelun ja poliittisiin syihin perustuvat rikossyytteet; kehottaa turvallisuusjoukkoja pidättymään tarpeettomasta ja liiallisesta voimankäytöstä rauhanomaisiin mielenosoituksiin osallistuvia vastaan;

2. kehottaa Kambodžan viranomaisia kumoamaan välittömästi ja ehdoitta Sam Rainsylle, Mu Sochualle, Eng Chhay Eangille, Ou Chanrithille, Ho Vannille, Long Rylle, Men Sothavrinille, Tiolung Saumuralle ja Nuth Romduolle annetut tuomiot;

3. kehottaa Kambodžan viranomaisia käynnistämään kansallisen sovintoprosessin käymällä aitoa ja osallistavaa vuoropuhelua poliittisten oppositiopuolueiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa;

4. kehottaa Kambodžan hallitusta vapauttamaan viipymättä kaikki ihmisoikeuksiensa harjoittamisen vuoksi pidätetyt henkilöt ja luopumaan kaikista heitä vastaan nostetuista syytteistä; korostaa, että yli 130:a henkilöä vastaan nostetut syytteet ovat poliittisesti motivoituja ja niillä pyritään tukahduttamaan kaikki eriävät mielipiteet;

5. on järkyttynyt Kambodžassa tapahtuneista kärjistyvistä ihmisoikeusloukkauksista, mukaan lukien rauhanomaisiin mielenosoittajiin kohdistuva väkivalta, uusien sortolakien hyväksyminen ja ihmisoikeuksien puolustajien, toimittajien, oppositiopuolueaktivistien, ympäristöaktivistien, opiskelijoiden ja tavallisten kansalaisten pidätykset, koska he ovat ilmaisseet rauhanomaisesti mielipiteensä, ja tuomitsee ne;

6. kehottaa Kambodžan hallitusta kumoamaan kaikki sortolait, mukaan lukien viimeaikaiset asetukset ja lakiesitykset, joilla säännellään digitaalista ympäristöä ja annetaan hallitukselle mahdollisuus lisätä verkossa tapahtuvaa valvontaa, sensuuria ja internetin valvontaa, sekä kumoamaan kaikki viimeaikaiset muutokset perustuslakiin, rikoslakiin, poliittisia puolueita koskevaan lakiin, ammattiyhdistyslakiin, kansalaisjärjestöjä koskevaan lakiin ja kaikkiin muihin säädöksiin, joilla rajoitetaan sananvapautta ja poliittisia vapauksia ja jotka eivät ole täysin Kambodžan velvoitteiden ja kansainvälisten normien mukaisia;

7. kehottaa Kambodžan viranomaisia kunnioittamaan kaikkien kansalaisten oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, sananvapauteen, yhdistymisvapauteen ja rauhanomaista kokoontumista koskevaan vapauteen;

8. kehottaa Kambodžan viranomaisia lopettamaan välittömästi muut häirinnän muodot, kuten maan opposition jäsenten oikeudellisen häirinnän ja pelottelun;

9. tuomitsee sortotoimet, joiden toteuttamisessa käytetään tekosyynä terveyden suojelemista, ja muistuttaa, että covid-19-pandemian hillitsemiseen liittyviä hätätoimenpiteitä ei pitäisi käyttää pelkästään toisinajattelun murskaamiseen;

10. on huolissaan ympäristöaktivisteihin kohdistuvien sortotoimien lisääntymisestä; pitää hälyttävänä, että heidät on sisällytetty viimeaikaisiin joukko-oikeudenkäynteihin;

11. muistuttaa, että vaalit eivät olleet vapaat eivätkä rehelliset ja että CPP:tä ei pitäisi pitää Kambodžan laillisena hallitsevana puolueena; korostaa, että vaalit voivat olla aidosti vapaat ja oikeudenmukaiset vain, jos oppositiopuolueet saavat osallistua niihin;

12. kehottaa Kambodžan hallitusta palauttamaan demokratian ja varmistamaan, että lain soveltamisessa kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, mihin kuuluu moniarvoisuutta ja yhdistysvapautta ja sananvapautta koskevien perustuslain säännösten noudattaminen kaikilta osin;

13. on vakavasti huolissaan riippumattomia tiedotusvälineitä ja toimittajia vastaan toteutetuista hallituksen jatkuvista toimista ja häirinnästä, joilla tukahdutetaan toimittajien oikeus sananvapauteen, mukaan lukien heidän oikeutensa mielipiteenvapauteen sekä oikeuteen vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia ilman viranomaisten puuttumista, ja ilmaisee huolensa useiden toimittajien vangitsemisesta tekaistuilla syytteillä, kun he olivat tehneet työtään riippumattomasti;

14. pitää valitettavana, että Kambodžan hallitus ei täyttänyt tehtäväänsä poliittiseen osallistumiseen, sananvapauteen ja yhdistymisvapauteen kohdistuneiden vakavien ja järjestelmällisten loukkausten ratkaisemisessa, mikä johti komission päätökseen peruuttaa osa Kambodžalle Euroopan unionin ”Kaikki paitsi aseet” -kauppajärjestelmässä myönnetyistä tullietuuksista 12. elokuuta 2020 alkaen; kehottaa komissiota vaatimaan selkeästi määriteltyjä ihmisoikeusvertailuarvoja kaikessa vuorovaikutuksessaan Kambodžan hallituksen kanssa ja sisällyttämään tässä päätöslauselmassa esiin tuodut huolenaiheet osaksi komission meneillään olevaa tehostettua yhteistyötä viranomaisten kanssa, myös ”Kaikki paitsi aseet” -järjestelmän osalta; kehottaa komissiota seuraamaan tilannetta tiiviisti ja arvioimaan ”Kaikki paitsi aseet” -järjestelmän osittaisen peruuttamisen vaikutusta heikoimmassa asemassa oleviin kansalaisyhteiskunnan sektoreihin;

15. panee merkille, että tämän vuoden Asem-huippukokous on tarkoitus pitää Phnom Penhissä; katsoo, että EU:n ei pitäisi hyväksyä tätä kokouspaikkaa, ellei demokratiaa palauteta;

16. kehottaa jäsenvaltioita keskeyttämään kaiken kahdenvälisen rahoitustuen Kambodžan hallitukselle ja keskittymään sen sijaan kansalaisyhteiskunnan järjestöihin ja oppositiopuolueisiin;

17. kehottaa EUH:ta ja jäsenvaltioita seuraamaan Kambodžan ihmisoikeustilannetta ja toimimaan ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman ja ihmisoikeuksien puolustajia koskevien EU:n suuntaviivojen mukaisesti; pyytää EU:n Phnom Penhissä sijaitsevaa edustustoa ja jäsenvaltioiden suurlähetystöjä seuraamaan oikeudenkäyntejä ja vierailemaan vankiloissa;

18. vaatii Kambodžan hallitusta tekemään yhteistyötä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston ja YK:n erityismenettelyjen toimiston kanssa, jotta nämä voivat hoitaa tehtävänsä häiriöttä;

19. kehottaa Kambodžan hallitusta toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että CNRP:n hajottaminen kumotaan nopeasti ja sen 5 007 kunnanvaltuutettua palaavat tehtäviinsä;

20. toistaa Kambodžan ihmisoikeustilannetta käsittelevän YK:n erityisraportoijan Rhona Smithin Kambodžan viranomaisille osoittaman kehotuksen antaa tilaa kansalaistoiminnalle, suojella ja edistää perusvapauksia, mukaan lukien kokoontumis- ja sananvapaus, ja varmistaa kaikille oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin kansainvälisten ihmisoikeusnormien ja -standardien sekä Kambodžan lainsäädännön mukaisesti;

21. kehottaa komissiota ja neuvostoa laatimaan ASEAN-maita koskevan kattavan ja strategisen demokratia-aloitteen ja esittämään sen Euroopan parlamentille kuuden kuukauden kuluessa;

22. katsoo, että Kambodzhan johtajiin ja heidän taloudellisiin etuihinsa kohdistetut pakotteet, kuten matkustuskiellot ja varojen jäädyttäminen, ovat myöhässä; kehottaa neuvostoa hyväksymään EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakote-järjestelmän puitteissa rajoittavia toimenpiteitä Kambodzhan poliittisia johtajia ja turvallisuusjoukkojen johtajia vastaan, jotka ovat vastuussa vakavista ihmisoikeusloukkauksista, opposition hajottamisesta ja sitä seuranneesta tukahduttamisesta, ja heidän taloudellisia etujaan vastaan;

23. kehottaa EUH:ta ja jäsenvaltioita ryhtymään kiireellisiin toimiin, jotka johtavat YK:n ihmisoikeusneuvoston tulevassa 48. istunnossa vahvaan päätöslauselmaan Kambodžan ihmisoikeustilanteesta, laajentamaan Kambodžan ihmisoikeus-tilannetta käsittelevän YK:n erityisraportoijan toimeksiantoa ja pyytämään YK:n ihmisoikeusvaltuutettua seuraamaan Kambodžan ihmisoikeustilannetta ja raportoimaan siitä sekä esittämään toimia, joita hallituksen olisi toteutettava noudattaakseen kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteitaan;

24. kehottaa Eurooppa-neuvostoa hyväksymään virallisen kannan Kambodžan ihmisoikeustilanteeseen ja demokratian heikkenemiseen;

25. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Euroopan ulkosuhdehallinnolle, Kaakkois-Aasian maiden liiton pääsihteerille, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Kambodžan hallitukselle ja kansallisko-koukselle.